

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

Серія «Лауреати премії імені Лесі Українки».
Вип. 14. Серію засновано 2009 р.

Письменник-гуморист
ПАВЛО КУЩ
та його веселі книжки для дітей

Київ — 2016

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Серія «Лауреати премії імені Лесі Українки».
Вип. 14. Серію засновано 2009 р.

Письменник-гуморист Павло Куц та його веселі книжки для дітей

Бібліографічна пам'ятка для читачів 9-12 років.

Київ 2016

ББК 91.9:84
П 35
УДК 016:821

Автор-укладач Н. О. Гажаман
Літературний редактор В. Я. Полисаєва
Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко

Письменник-гуморист Павло Куц та його веселі книжки для дітей: бібліогр. пам'ятка для читачів мол. та серед. шк. віку / Нац. б-ка України для дітей; авт.-уклад Н. О. Гажаман. – Київ, 2016. – 24 с.

Видання містить автобіографію відомого письменника, лауреата літературно-мистецької премії імені Лесі Українки Павла Вікторовича Куца та розповідь про його пригодницько-фантастичні твори для дітей.

© Національна бібліотека України для дітей

*Колега...має репутацію талановитого автора,
книжки якого полюбилися читачам.
І. Мельниченко.*

*Мої книги для тих, кому все ще сниться дитинство.
П. Куц.*

ПЕРЕДМОВА

У нашій державі щорічно присуджується премія Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва. За 2015 рік званням лауреата цієї премії удостоєно відомого українського письменника-гумориста Павла Вікторовича Куца за повість «А Б В, або Операція «Ставкозавр».

Ти тримаєш у руках бібліографічну пам'ятку, в якій розповідається про життєвий шлях Павла Куца та його книжки, написані саме для тебе та твоїх ровесників.

Для цієї бібліографічної пам'ятки П. В. Куц написав свою автобіографію, яка і є першим розділом цього видання. Вона має назву «Той симпатичний час, куди вже ніколи не буде вороття».

У другому розділі «Пригоди, мандри та фантастика» вміщено розповідь про книжки письменника «Кото-Васія», «Метеорит» (зміст другої книжки склали повісті «Метеорит» та «Няв-муа-р-р-р-р-р-ри, або На третій від Сонця») та «А Б В, або Операція «Ставкозавр».

Завершує видання «Список творів письменника» рекомендованих для дитячого читання. Книжку «Кото-Васія» ілюстрував художник-ілюстратор Вадим Шевченко. А інші – Микола Миколайович Капуста, який уже більше двох десятків років працює в творчій сув'язі з автором книжок, про які розповідається в цій пам'ятці.

За словами Павла Вікторовича Куца, він ніколи не забуває «...ту істину, що для дітей треба писати так само добре, як і для дорослих, але ще краще. Адже...дітлахи дуже вимогливі: принаймні нудну й нецікаву книжку вони розпізнають відразу і вона потрапляє у розряд «підстільних». Тобто відсовують її від себе під стіл чи ще далі». Отож, якщо ти прочитаєш книжки цього письменника, то, ми впевнені, що не покладеш їх під стіл, а переконаєшся в тому, що вони дійсно веселі, часто-густо смішні, цікаві, правдиві та сучасні.

ПАВЛО ВІКТОРОВИЧ КУЩ –

*член Національної спілки письменників України,
лауреат премії Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки
за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва
2015 року, лауреат премії імені Остапа Вишні,
лауреат обласних конкурсів «Книга Донбасу»,
«Преса Донбасу» та «Золоте перо Донбасу»,
обласних премій ім. П. Байдебури та імені Г. Кривди.*

ТОЙ СИМПАТИЧНИЙ ЧАС, КУДИ ВЖЕ НІКОЛИ НЕ БУДЕ ВОРОТТЯ

Можете сміятися, шановні юні читачі, але у дуже малому віці я свято вірив, що мене знайшли не в капусті, як усіх дітей, а в кущах. Адже, поперше, часто чув від дорослих на свою адресу: «Кущик» чи «Кущенья». А по-друге, хтось із них, схоже, й пожартував на тему місця отого мого народження. А я, у свою чергу, дуже серйозно до цього поставився. Нічого собі! І ви ж знаєте цих дорослих: їм за роботою та хатніми клопотами ніколи й угору глянути, не те що частіше в кущі заглядати. А що, як десь там лежить і чекає – не дочекається нас ще один малюк? Чи навіть аж два?.. Тому якийсь час я дійсно швендяв і заклопотано заглядав під густі кущі бузку, що росли біля причілка нашої хати. Втім, мені не щастило, бо завжди натрапляв лише на сонного сірого котяру, який, укритись хвостом, солодко спав у своїй літній спальні.

Та саме завдяки оцим кумедним пошукам, через деякий час, я дізнався не тільки про наше прізвище, а й про своє ім'я. Мама зізналася, що спершу хотіли назвати мене Юрком. Як це – чому? Адже такою була реакція багатьох молодих батьків на початку 60-х на політ у космос першої людини Юрія Гагаріна. Причому невдовзі мої батько й мати отримали чергову підказку аж з-поміж зірок: там побував перший українець-космонавт Павло Попович. А через місяць із хвостиком, 21 вересня 1962 року, народився і я. Сталося це у селищі Андріївка Бердянського району Запорізької області.

Завдяки постійним розпитуванням, ще дошкільням знав: наше селище зветься Андріївка. Але, виявилось, назване воно не на честь знайомого мені дядька Андрія, який працював на гарному червоному тракторі. Ні. Це був зовсім інший чоловік. Та про Андрія Дерев'янка – одного із тих уродженців Полтавщини та Чернігівщини, які пару сотень років тому першими приїхали на це місце у широкому Приазовському степу і заснували тут село, – дізнався вже у шкільні роки. Власне, у південних привільних степах люди мешкали здавна, оскільки на бе-

регах вузької й мілкої річечки колись давно був татарський аул. На згадку про перших поселенців нам залишилася назва річки – Кільтичія. А ще наша прабабуся Варвара розповідала, що на городі вони нерідко знаходили залишки стародавнього череп'яного посуду та інші речі кочівників. Підозрюю, вона хотіла, аби ми, дітлахи, у пошуках отих знахідок трохи краще допомагали їй поратися на грядках. І у нас із однолітком, сусідом і моїм тезкою справді загорілися очі. Але ми вирішили викопати не якісь там картоплю чи цибулю, а татарську шаблюку. Як її поділити на двох? Поки домовилися так: один день грізна зброя буде у когось одного, а наступного – в іншого. Звісно, ми тоді ще не здогадувалися про існування «золотої лихоманки», але почали нишком рити землю саме у такому стані. Та трудилися під пекучим сонцем марно, бо так і не знайшли омріяної шаблюки. Залишалось тільки тихенько радіти, що ще встигли швиденько дременути з городу, бо баба нагодилася сюди, побачила посеред городу вириту нами глибоку ямищу і голосно допитувалася, яка це «трясця» наробила такої шкоди...

Тим часом у цьому прекрасному віці мені снилися не тільки шаблі і коні, адже мріяв стати космонавтом, льотчиком і комбайнером одночасно. З першими професіями зрозуміло: скафандри і шоломи підкорювачів неба тоді подумки приміряли всі хлопчакки. А щодо комбайнера, то я хотів ним стати, як мої дід та батько. Дід Іван Іванович був людиною дуже шанованою не тільки мною, адже по великих святах одягав піджак, на якому яскраво блищали і дзенькали орден Слави та медалі, серед яких – і за хліборобську працю. Дід мене, як кажуть, «панькав», але при цьому мав один дуже серйозний недолік: він не брав малого внука із собою в степ. Такий же «гріх» мав і мій батько, Віктор Іванович. Тому, я малим міг тільки здалеку, від уже згадуваного причілка хати, дивитися на дорогу біля тракторної бригади, де, важко перевалюючись і здійснюючи пилуку, їдуть у степ комбайни, серед яких – і дідів, і батьків.

Що залишалось мені, малому, ще робити? Тільки швидше підростати, а поки чекати із степу щедрого гостинця від дорослих: час від часу вони приносили звідти шматочок хліба «від зайця». Цей хліб був найсмачніший у світі! Він неповторно пахнув одночасно комбайном, дозрілою пшеницею, степом, сонцем, вітром і чимось таємничим. І наминаючи гостинець, я тоді собі уявляв, що як виросту і працюватиму комбайнером, окраєць такого хліба також приноситиму своїм дітям. Щоб вони також знали смак цього неймовірного гостинця!

Читати й писати навчився рано, але ще дужче любив малювати. За відсутності альбомів використовував шкільні зошити старшого брата, де малював літаки, ракети, кораблі, трактори, комбайни, котів, собак і якихось поки невідомих нікому звірів. Фантазія була фонтаном, не мала меж, а у мене тепер зошитів не бракувало, бо вже й сам почав ходити до початкової школи. І спершу найбільше там подобалися саме

уроки малювання. Та ще співи. А схильність мріяти і фантазувати тим часом наполегливо шукала свій вихід. У четвертому класі сів писати першу свою книжку для дітей.

Задум народився у співавторстві із тим же сусідським тезкою, з яким ми меншими колись шукали на городі татарську шаблю, а побачили тільки замашну лозину у бабиних руках. Творче натхнення відчули із дуже поважної причини. Ми саме знову нарobili якоїсь шкоди і не поспішали повертатися додому, а сиділи на березі річки, журилися і водночас мріяли. Мовляв, от якби зараз он біля отієї глиняної кручі знайти якийсь хід у підземний світ, де зовсім немає дорослих: батьків, учителів, усіх-усіх. Така ідея нам сподобалася настільки, що загорілися бажанням написати книжку про ці неймовірні пригоди. Ми ж не скупі. Тому нехай інші діти, почитавши книгу, також порадіють отій можливості пожити у своє задоволення без втручання дорослих.

Вдома я серйозно взявся до діла: знайшов товстий «общий» зошит, всівся за стіл і написав кілька сторінок. На жаль, продовжувати далі духу не вистачило, проте й досі(!!!) цей задум не дає мені спокою. Важко повірити, але вже у дорослому віці кілька разів снівся один і той самий сон: несподівано потрапляю до підземного ходу, який веде від нашого степового села аж до сусіднього, до якого насправді 12 кілометрів! Кілька років тому після чергових сновидінь я навіть написав пару розділів повісті під робочою назвою «Таємниця половецької баби». Проте цей сюжет із дитинства і ймовірний пригодницький твір знову чогось «забуксував».

Здогадуюся, що оті дитячі і наївні наміри написати книгу виникали на тлі одного з найулюбленіших занять, яким для мене було читання книжок. Ще малим гортав, розглядав малюнки і намагався читати все підряд – наприклад, підручники історії чи географії для старших класів, де було стільки цікавого! Коли навчився добре читати, ноги самі повели до шкільної, а потім і центральної селищної бібліотек, а там!.. Куди не глянь – полиці аж вгинаються від досі непрочитаних(!!!) мною книг. Активно взявся усувати цей недолік. Читав пригодницькі, дитячі, історичні, класичні, «воєнні» книжки. І кося для себе зробив відкриття: твори «позакласної» літератури, виявляється, нерідко ще «класніші», тобто ще цікавіші, ніж ті, які вивчаємо за програмою.

«Знову «перемінна»? – часто питала мати, коли зимовими вечорами довго засиджувався над книжкою. – Давно пора вкладатися спати!». Ага, заснеш тут... Он саме діти капітана Гранта, схоже, нарешті натрапили на справжній слід свого батька. Я з головою пірнав під ковдру з книгою Жуля Верна, вмикав невеликий ліхтарик і далі мандрував собі з персонажами захоплюючого роману. А ще частенько навідувався й до сільської книгарні, де можна було придбати новеньку художню книжку. І навіть через багато років досі пам'ятаю запах цих поки нечитаних книжок і нетерпіння, з яким гортав сторінки, очікуючи на зустріч

із головними героями. Серед придбаних книжок була й одна з улюблених проміж наших хлопців – «Тореадори з Васюківки» Всеволода Нестайка. Я дуже радів, бо тепер це була вже моя особиста книга, яку не треба повертати до бібліотеки і вона завжди залишатиметься вдома. Якщо, звісно, поверне і не «зачитає» її хтось із хлопців, взявши і по-яквашись, що «всього на один день!».

Вже майже офіційно – точніше письмово, – свій намір стати дитячим письменником я підтвердив у класі п'ятому чи шостому, коли на уроці російської літератури писали твір про свою майбутню професію. Досі у подібних випадках я розповідав про мрії летіти до невідомих планет чи відкривати нові острови в океанах. Цього ж разу відчув якийсь внутрішній поштовх і зізнався про мрію, яка вилежується десь на далекій полиці. Мовляв, а що тут такого? Хочу писати книжки для дітей, а точніше – про дитячі веселі і захоплюючі пригоди. Пам'ятаю, вчителька вголос схвалила мій вибір. Однак тут же зазначила: стати письменником дуже непросто, однієї мрії малувато і тому потрібні відповідні здібності, знання тощо. А однокласники взагалі не звернули на мій твір уваги та й не повірили, що таке можливе. Бо письменник у нашій уяві – це хто? Серйозний чоловік, який змалку світу Божого не бачить за книжками, а потім сидить за столом цілими днями (а може, й ночами) і пише свої книжки. А мене що: прив'язати мотузкою чи клеєм БФ приклеїти до стільця? Бо я хоч і дуже любив читати та переповідати хлопцям прочитане, щедро додаючи щось від себе, таки мав ще й іншу репутацію – непосиди і вітрогона. Адже ніде правди діти, полюбляв не тільки вигадувати різноманітні хлоп'ячі витівки і пригоди, а й брати у них найактивнішу участь.

Власне, оті наші захоплюючі дитячі пригоди згодом і дали поштовх для наміру колись описати розвеселі будні і наші, і всіх наших ровесників із бурхливою фантазією та нестримним темпераментом, яких скрізь, куди не навідайся, – хоч греблю гати. Таких енергійних хлопців не бракувало і на нашому сільському кутку. Причому в селі нам місця було малувато, і тому влаштовували свої ігри за околицею: біля ставка та у безлюдному степу поміж балок, високих очеретів понад річку, густих вишневих садочків із колючими терновими та шипшиновими кущами.

Ми любили історію і намагалися вивчати її на місці давно минулих подій. А заодно влаштовували різноманітні ігри: будували і ретельно маскували свої «штаби» та бліндажі, копали окопи, будували плоти для морських – точніше, ставкових – битв. А ще робили зухвалі набіги на колгоспний фруктовий сад чи баштан посеред степу.

Якщо ви думаєте, що поцупити кавуна – це прибіг, швиденько схопив і ще швидше побіг, – то дуже помиляєтеся. У нас, наприклад, існував спеціальний теоретичний вступ до «кавунознавства» і напрацьовані на практиці тактика і стратегія «баштанних походів» (окрім дітей до 10 років, бо молодших із собою «на операцію» не брали). І головною

метою було навіть не покуштувати кавуна. Ні! Розділившись на кілька груп, ми спеціально «варили воду» сторожам аж доти, поки один із них не витримував і, лякаючи нас, гахкав із дробовика вгору. Нарешті дочекалися! Це для нас був, немов салют і червоний день календаря. Щоправда, іноді траплялися й чорні дні, бо де ви бачили похід на баштан без ризику? Якось на полі іншого колгоспу дядькові-сторожу урвався терпець, а тому той завчасно підступно зарядив свою берданку сіллю, і коли «час розплати настав», влучно поцілив одному з наших хлопців нижче спини. Не врятувала бідолаху навіть наша випробувана тактика зі стратегією: він утікав швидше за всіх! І набагато голосніше за наляканих побратимів. А потім якийсь час також не мовчки сидів у проточній воді річки, змушений був обідати навстоячки, але протягом кількох «поранених» тижнів мав серед всіх хлопців такий авторитет, немов у космос злітав!

Про окремі хлоп'ячі пригоди я потім згадував у повістях для дітей середнього шкільного віку «Далі буде», «Ревин хутір», «КотоВасія», «Метеорит», «АБВ, або Операція «Ставкозавр». Та нехай не складається у вас враження, ніби в цьому віці ми тільки тим і займалися, що розважалися, робили набіги до садка та на баштан і били байдики. Нітрохи! Як це здавна водиться, сільські діти змалку привчені до роботи. Бо кому поратися по домашньому господарству, якщо батько у полі, а мама на фермі? Тому і «вправлялися» (так у нас називали щоденні й безкінечні клопоти) у дворі та на городі. А ще на літні канікули працювали в колгоспі. Меншими ми трудилися в саду: збирали врожай черешні, вишні чи яблук. А ставши старшими, вже зверхньо ставилися до цієї «дівчачої» роботи і влітку прагнули працювати на жнивах, бо це була найбільша довіра і честь. Як сказали би зараз, то було «круто». Навіть дуже «круто».

Старшокласників, а нерідко й хлопців середнього шкільного віку, залучали розвантажувати автомобілі з новим врожаєм. Ще у середині 70-х зерно від комбайнів на тік возили вантажівками і до кожної прикріплювали по два підлітки. Наше зняряддя праці – дерев'яні «згортачки», схожі на швабри. Коли комбайн вивантажував зерно до кузова, ми його рівномірно розгортали. Перегодя, намолотивши, він висипав сюди ще один бункер, і тоді автомобіль мчав на тік. Там якомога швидше згортали пшеницю (а це понад дві тонни) із кузова. Траплялося, що поруч трудилися і однолітки на автомобілі від іншого комбайна, а тому ми змагалися, хто швидше впорається. Та й зволікати не було коли, бо треба було встигнути у поле до комбайна, аби він там не простоював із уже намолоченим повним бункером.

Ми із моїм сусідом і тезкою одного літа працювали на автомобілі ГАЗ-52, яким возили пшеницю від комбайна «Колос». Повторюю, це була дуже почесна, але й нелегка робота. Десь о шостій, а коли не було роси, – то й о п'ятій ранку – ми вже були у степу. Цілий день їздили від

комбайна до току й назад, а зупинявся комбайн уже майже опівночі. Що й казати, дуже втомлювалися, але звідкіля й сили бралися, коли бачили, як поряд працюють дорослі хлібороби: комбайнери, трактористи, водії, які на період жнив майже днювали й ночували в полі. Між усіма комбайновими агрегатами тривало змагання. Ми також задніх не пасли, але найчастіше щоранку на тракторній бригаді прапор трудової слави за підсумками минулого дня піднімали на честь екіпажу комбайна «Ниви» Куца Віктора Івановича, тобто мого батька. А я мріяв, що за рік-другий він нарешті візьме мене на час жнив своїм помічником. Так, як он цього літа йому допомагає на комбайні мій брат-старшокласник Віктор.

Отож, згадуючи ті світлі й неповторні роки, я досі дуже вдячний своїм батькам, які змалечку привчили мене до важкої роботи, прищепили працелюбність і наполегливість, без яких не обійтися на шляху до своєї мети. Тим більш, що дорога до дитячої мрії стати письменником виявилася дуже тривалою і звивистою. Після закінчення десятирічки подав документи на вступ до Оріхівського сільськогосподарського технікуму. Та механіка з мене не вийшло, бо твір написав на відмінно, а ще один екзаме́н – математику – прогнозовано «завалив». Тому отримавши у Запорізькому ТУ професію електромонтера, потім працював за фахом у селі.

Це були не найгірші часи: поки лазив на металевих «кігтях» на стовпи, відновлюючи електросвітло для господарства та людей, нарешті побачив і своє творче світло наприкінці тунелю робочих буднів – почав писати. Восени 1983 року у міськрайонній газеті «Південна зоря» з'явилася друком перша гумореска за моїм підписом. Чому почав із гуморесок? Бо чогось вірив, що серед козаків-запорожців, які колись писали веселого і водночас дошкульного листа турецькому султану, був хтось із моїх предків, оскільки один із куренів на Січі так і звався – Куцівський. А якщо серйозніше, багато читав і шанував творчість вітчизняних і зарубіжних письменників веселого жанру і мав бажання спробувати й свої сили на цьому поприщі. І ці здібності, тоді дуже скромні, якось змогли розгледіти старші колеги у редакції «Південки», яка рекомендувала мене для вступу на факультет журналістики Київського держуніверситету імені Тараса Шевченка.

У селищі вже трохи знали про мою гумористичну творчість, бо гуморески друкувалися навіть у обласних газетах. Іноді хвалили і сміялися. Але виявляється, найдужче земляків розвеселило повідомлення, що я їду вступати до столичного (!) університету. Хто? Куди?.. Існувала категорична впевненість, що сільському парубку, навіть «начитаному», подібна розкіш не світить. А поки вони потішалися, я лаштувався у дорогу. Взяв кілька підручників, сатиричний роман Олега Чорногуза «Претенденти на папаху», який тоді був для мене настільною книгою, а ще поклав у нагрудну кишеню піджака дідів, світла йому пам'ять, орден Слави 3-го ступеня. Дід отримав свою бойову нагороду за форсування під ворожим вогнем Вісли та Одеру, і я сподівався, що ця сімейна

реліквія суттєво додасть мені дуже потрібних моральної сили і відваги. Адже особисто для мене вдесьтеро ширшою за ці всі річки Європи і світу тоді була перешкода у вигляді екзамену з французької мови. Поруч із творчим конкурсом, написанням твору, іспитів з історії, мови та літератури іноземна мова уявлялася неприступним фортечним муrom... Втім, мобілізувавши всі наявні внутрішні ресурси і знання, я таки склав іспити, був зарахований на перший курс факультету журналістики КДУ. До речі, оту жажливу для мене французьку майже вивчив, бо спілкувався нею зі студентами-арабами у гуртожитку, витримав державний екзамен, але чесно зізнаюся, що далось це ду-у-уже нелегко. Бувало, навіть через багато років після закінчення університету сниться сон-жах: завтра мені потрібно скласти екзамен із французької... Знову? Та коли ж закінчиться це жахіття?. Звісно, прокидався, із полегшенням згадуючи, що я вже давно не абітурієнт і не студент.

Про п'ять років навчання у столичному університеті можна довго розповідати чи навіть писати книжку. Проте скажу тільки, що в цей час писав не тільки конспекти лекцій тощо, а й гумористичні твори, які періодично з'являлися на сторінках столичних газет і журналів. І нарешті збулася й заповітна мрія моя та й усіх, хто пробує свої сили в гуморі і сатири, – вдалось надрукуватися у журналі «Перець». До речі, багато моїх однокурсників були впевнені, що після закінчення навчання мені – пряма дорога до редакції нашого найповажнішого гумористично-сатиричного видання. Втім, цього не сталося, хоча із журналом я дійсно довгі роки плідно співробітничав, там надрукували чимало моїх гуморесок і фейлетонів, і тому маю підстави тихенько пишатися тим, що опинився проміж авторитетних авторів – «перчан».

А розпочав працювати журналістом у 1989 році в скромній районній газеті в Чигирині Черкаської області. І там же вечорами після роботи взявся писати свою найпершу дитячу книжку. Дописував її вже у Донецьку, куди наша родина перебралася восени 1991 року, а я відтоді став власним кореспондентом молоді і задержуваті газети «Україна молода». Оту першу дитячу повість «Далі буде...» в 1993 році надіслав до Києва на конкурс молодих літераторів «Гранослов» і був приємно вражений, коли прийшла телеграма-запрошення на церемонію нагородження переможців. Мій перший творчий млинець не став глевким. Повість, гарну рецензію на яку написав відомий дитячий письменник Віктор Кава, світла йому пам'ять, була серед відзначених, але до її видання, чого хотілося найбільше, справа тоді так і не дійшла. Першу свою книжку «Далі буде...» вдалось видати вже 1999 року. Її напрочуд оптимістична назва вживалася не для красного слівця, бо невдовзі побачила світ ще й збірка гумору і сатири «Вечори на хуторі без «Тропіканки», за якими мене і прийняли до Національної спілки письменників України.

Понад три п'ятирічки я пропрацював в «Україні молодій», потім були «Голос України» та «Урядовий кур'єр». Оскільки за цей час вдалося видати більше десяти книг, мене часто запитують: як вдається поєднувати журналістську роботу у поважних центральних газетах і літературну творчість? Та хтозна... Звично відповідаю трохи жартома: мовляв, журналістом працюю, а письменником відпочиваю. У цьому є велика доля правди, бо робота в щоденній всеукраїнській газеті дуже непроста, і вона часто суттєво виснажує. Тому після всього цього писати ввечері чи вночі ті ж дитячі повісті – бажана віддушину і немов бальзам на душу. Коли повертаєшся до твору, над яким працюєш із вимушеними перервами, це трохи нагадує зустріч із дітьми, котрі тебе зачекалися. У цей момент здається, що головні герої, знову побачивши автора за роботою над текстом, дуже радіючи, хутко біжать назустріч і ще здалеку вигукують і розповідають про свої подальші дії і вчинки. Отож залишається тільки їх уважно вислухати і перенести це на папір. Причому в цьому жарті, повірте, як і завжди, – тільки доля жарту.

Усі ці роки, окрім журналістики, намагаюся працювати в двох літературних жанрах – гумор і сатира та твори для дітей середнього шкільного віку. То хто я більше – гуморист-сатирик чи дитячий письменник? Важко чітко визначити, але мені особисто подобаються обидва ці творчі «коники», яких колись осідлав. Хоча автор для дітей непомітно таки взяв гору: із усіх одинадцяти книг шість (а одна з них витримала два видання) – для дітей і підлітків. І зараз готується до виходу у світ ще одна повість про події у зоні АТО «Чотири нявкисті і ВІН», яка також розрахована на молодших читачів.

Як зауважують критики і читачі, мій випадок спростовує відоме твердження про безперспективність погоні відразу за двома зайцями, тобто жанрами. Адже у 2011 році за книгу гумору й сатири «Братани по розуму» я був удостоєний найвищої вітчизняної відзнаки на веселому поприщі – премії імені Остапа Вишні (вперше серед письменників Донеччини). А дитяча книга «АБВ, або Операція «Ставкозавр» у 2015-му відзначена престижною нагородою за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва – премією імені Лесі Українки (так само досі ніхто з донецьких письменників її не отримував). Мої твори неодноразово перемагали й на інших регіональних та всеукраїнських творчих конкурсах і отримували схвальну оцінку критиків і читачів. І саме до думки наймолодших шанувальників художнього слова я завжди прислухався найбільше. Адже дітлахи, завдяки своїй безпосередності є дуже вимогливими читачами. Тому догодити їм не так просто. Але якщо вдасться це зробити, вдячніших шанувальників творчості годі й шукати.

У цих спогадах не випадково найбільше уваги приділив дитинству ще й тому, бо характер людини і всі її найкращі якості формуються саме у цей світлий і яскравий період. Я особисто дуже вдячний своїй малій батьківщині і тим рокам, коли мене, малого, батьки, рідні, близь-

кі, друзі дитинства та все тодішнє оточення навчили любити свою землю, працювати, розвивати наявні здібності і йти до поставленої мети. Завдяки цьому, переконаний, мені і вдалося тепер займатися своєю улюбленою справою, яка почала нагадувати про себе ще у наївних дитячих і тоді майже фантастичних мріях, і отримувати задоволення від творчості. А це, повірте, немало!

Причому іноді неабияку втіху пізнаєш не тільки після написання книжки чи гарних відгуків, а й від хвилюючого творчого передчуття перед початком нового твору. Бо цей твір – майже точна копія малої дитини. У твоїх думках він усе частіше озивається і дає про себе знати, а ти його продовжуєш «носити» у собі, бо ж він ще не вміє ходити, навіть тримаючись за стінку... Зате трохи згодом його вже важко втримати – він так швидко біжить, що за ним, буває, не встигають пальці на комп'ютерній клавіатурі.

І оскільки вже про це зайшла мова, зізнаюся вам, юні читачі, по-секрету про новий творчий задум. Він виник ще в далекому дитинстві: маю на увазі згадувану найпершу розпочату повість про таємниче підземелля, де ми з моїм вірним друзякою хотіли пожити без батьків і вчителів. Тим більш, що кілька сторінок у «общому» зошиті написав ще у 4 класі, знову до «Таємниці половецької баби» брався порівняно недавно, але досі так і не віддав цей «борг» своїй тодішній зухвалій дитячій мрії написати саме таку книжку. Тому маю це обов'язково зробити.

Вже аж у зрілому віці ми дуже розчаровано сприймаємо незаперечну істину: сонячне і світле дитинство має тільки один серйозний недолік – воно вже ніколи до нас повернеться. Ну, хіба тільки у снах. Або на сторінках щоденників, де безпосередні й наївні рядочки колись писалися дитячою рукою. Повірте, ці реліквії успішно справляються із роллю машини часу, над створенням якої досі сушать голови винахідники. Тому завжди раджу дітлахам, які відчувають у собі бажання і здатність писати вірші, оповідання, повісті та романи, – почніть із регулярних записів про свої дитячі будні, враження, роздуми, пригоди тощо. І не біда, якщо у майбутньому не вдасться стати письменником. Зате гортаючи дитячий щоденник, матимете бодай чудову можливість повернутися у той симпатичний час, куди вже ніколи не буде вороття. А шкода.

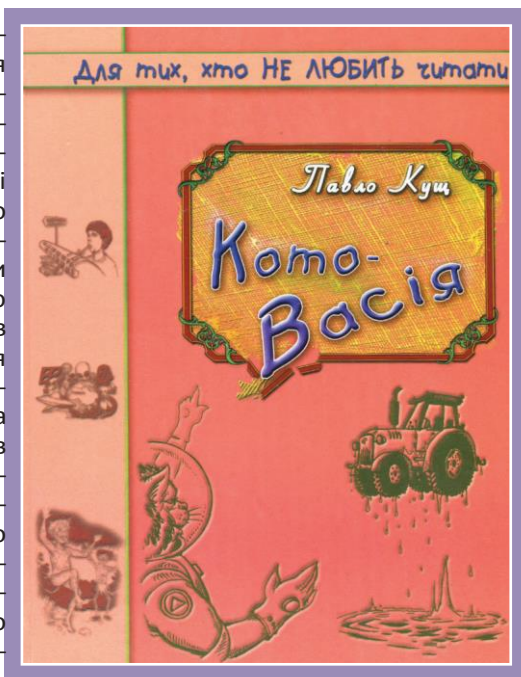
Далі будьмо!
З найкращими побажаннями,
Павло Куц.

ПРИГОДИ, МАНДРИ ТА ФАНТАСТИКА

Травень. На порозі літо. А, значить, повні веселих пригод літні канікули. Їх з нетерпінням чекають герої книжки **П. В. Куща «Кото-Васія»** (іл. **В. Шевченко.** – Київ: Зелений Пес, 2007. – 238 с.: іл.). Це гурт веселих, вигадливих, кмітливих сільських хлопчаків. Але ж, які канікули без штабу?. У ньому ж мають розроблятися стратегічні та тактичні плани усіх літніх операцій. Тому то місяць травень хлопці переіменували в штабень. А за ним червень – у пригодень, липень – річень, серпень – баштанець. Чудово.

Але ж, як не забути усі ті пригоди? От хлопці і призначили для цього – власного ЛІТОписця. Тобто того, хто буде записувати «важливі, повчальні та цікаві для нащадків літні походеньки». (Хлопці дбають про майбутнє, і правильно роблять. Тому, що будь-якій людині потрібно знати, хто вона, звідки і що було у кожного в житті. Бо з цих окремо взятих життєписів складається одна велика історія нашої країни). І це було вірне рішення. Бо невдовзі трапилась на очі друзям закоркована пляшка, в якій виявився шифр. Билися, билися хлопці над його розшифруванням і таки ж допетрали, як його прочитати. До речі, ту зашифровану записку можна повністю побачити в книжці. Спробуй, можливо і ти її розшифруєш. Або ж використай шифр, коли буде потрібно.

А згодом друзі ще й уздріли, кого б ти думав? Справжнісінького прибульця з іншої планети, який зовні не був схожий на людей. Але був збільшеною копією інших мешканців Землі – наших домашніх котів. Він веселий, уміє читати чужі думки. Добре вивчив українську мову. Тільки говорить якимось по-особливому – вживає багато синонімів. Чим добряче здивував хлоп'ячу компанію. Наприклад, замість того, щоб промовити одне слово «упав», прибулець Василініамінофентій, а по нашому Василь, (як його одразу охрестили хлопці), ще казав «звалився, перекинувся, покотився, беркицьнувся, посунувся, загудів, лягнувся, хрьопнувся, хряпнув, хряснув, гуцнув, брикнув, простягнувся,

розтягнувся, шубовснув, приземлився». Словом, хлопці відразу переконалися, що кращої і багатшої мови, ніж наша, українська, немає ніде у Всесвіті. Цьому є ще одне підтвердження в книжці. Її сторінки пересипані багатьма народними виразами, приказками, прислів'ями, які так і липнуть до язика. Ось деякі з них: береженого Бог береже; виріс, як кіт навсидячки; не криви писка коло чужої миски; з'їв, як за себе кинув; святе та Боже, однак на чорта схоже; побігли кози в лози; за моє жито мене й побито; не будь тим, що лізе на тин; що з воза впало, те пропало; гарний, як свиня в дощ; ти йому про образи, а він тобі про гарбузи тощо.

Той хвостатий прибулець виявився ще і добрим та справедливим. Навіть, допоміг друзям провчити місцевих металозлодіїв. Тих, хто залазить у кожну шпарину і підбирає усе, що не так лежить. І при цьому Василь не пнувся в герої.

А невдовзі, перед відльотом, у міжзоряного літуна хтось поцупив його літальний апарат. Ти тільки уяви собі ситуацію, в якій він опинився. «Прилетіла людина...Ну, нехай навіть кіт. Отже, прибув він без жодних лихих намірів на чужу планету, нікому шкоди не робив..., а скромно ховався собі в посадці. Бо що тепер йому, горопасі, – навіки залишатися на чужині? А як же десь там його батько, мати, друзі та недруги, які з нетерпінням виглядають його з далеких мандрів?». Але ж прибулець стоїть на вищому рівні технічного розвитку. Тому, як він сказав, усе буде добре. Аби було менше свідків. У друзів аж мороз поза шкірою пішов. Бо ті свідки – вони. От ЛІТОписець і подумав, що Василь їх «Спопеляти очима, може й не буде. Бо ми ж йому і харч носили, і одяг. У футбол із ним грали і навіть не заперечували, щоб він м'яча гилив усіма чотирма лапами. І ще самі на котів ладні були перебратися для його ж безпеки. Он Цап взагалі, як останній ідіот, фарбою розмалювався і голяка по садку бігав та нявчав». Однак прибулець цю ситуацію вирішив по-космічному.

А ще, у тексті книжки устами прибульця Василя автор уміло викладає багато цікавої інформації про перші польоти в космос так званих біокосмонавтів – тварин, які живуть на Землі. Це були собаки, мавпи, миші тощо. Та їхні, часто незavidні долі.

Отак за різними пригодами і пів літа минуло. Прочитали друзі ЛІТОпис, похвалили себе. І вирішили наступного разу, як прилетить Василь, набратися нахабства (бо ж він міжгалактичний гість) та попрохати прибульця «Самого описати свої враження. І про Землю. І про їхні пригоди. Мемуари, так би мовити... Точніше, нявмур-мур-муари». Цікаво, як Василь усе це побачить, якщо він дійсно інопланетянин? Хлопці охоче погодились. «І ніхто тоді й гадки не мав, що невдовзі ... і справді доведеться читати нявмуари хвостатого побратима». Але це уже в іншій книжці Павла Вікторовича Куца.

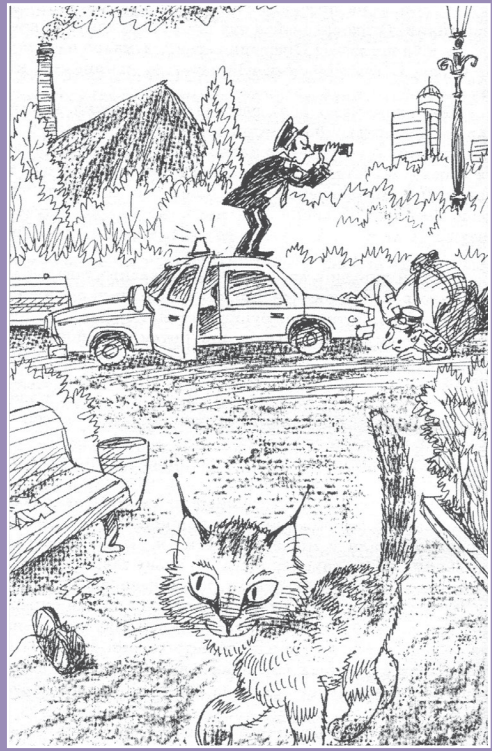

А саме у повісті «**Нявмуа-р-р-р-р-р-ри, аба На третій від Сонця**» / мал. М. Капусти / П. Куш // Метеорит. – Донецьк, 2012. – С. 176-298). У ній письменник описує враження, яке справила на інопланетного гостя, цього ж таки Василініамінофентія, а по-земному Василя, наша планета Земля. Як написано в нявмуарах, у процесі польоту його НЛО (Нявчальна Літаюча Одиниця) отримала невеличку котострофу – закінчилася зарядка в сонячних батареях літального апарату. І, щоб зарядити батареї, прибулець став гостем країни Муркаїни на Землі. А ще точніше – міст Котецька і Котарська. Була думка добратися аж до Котиева. Однак, він набрався таких вражень у Котецьку з Котарськом, що далі уже й не рушав. Це виявився промисловий край, де добувають вугілля і кругом стовбичать піраміди, схожі на котячі вуха. Правда, земляни «звуть їх трохи інакше – терикони». Живуть тут аборигени-трієчники (не тому, що погано вчаться чи вчилися в школі. А тому, що планета Земля – третя від Сонця в нашій Сонячній системі).

З перших хвилин перебування в Муркаїні, точніше, у Котецьку, Василеві довелось витерпіти «ферверочну атаку» дорослих трієчників. Потім у бік ката, (а він на той час уліз у розміри земного ката) полетіли камінці з рук підлітків та його ледь не побили мітлою. І, якби не його «Зося» (захисна система), то Василь міг би отримати добрячі рани від того шпурляння грудками та петардами. Однак, «Зося» добре знала свою справу. І відправляла камінці та петарди назад у руки хлопчаків, перепало тоді на горіхи малим бешкетникам від їхньої ж «зброї».

Довелося побувати прибульцеві на, так би мовити, масовому заході – футболі. Гра, яку дуже люблять місцеві жителі. Того разу грали команди «Шофер» і «Турбіна». Чого тільки Василь під час тієї гри не наслухався та не надивився! І купу малу з тіл гравців, коли забивали гол. І горлання ущипливих лозунгів, свист, стрибки на радостях, як із катапульт, ревіння на трибунах, що «переконувало всіх присутніх на

стадіони та тих,... які перебувають в радіусі трьох кілометрів навколо, що «Шофер» – чемпіон».

По-своєму сприйняв Василь і те, що побачив після матчу: розкидані порожні пляшки, склянки, недогризки, недопалки, «забуті» в куцах люди у нетверезому стані, бійки між бешкетниками, з'ясування стосунків з міліціонерами. Погодьтеся, що з точки зору інопланетянина, це не зовсім гарне, а точніше, зовсім негарне видовище. А ми ж подібне часто бачимо.

Отож, вирішив Василь, задля встановлення контакту з аборигенами, податися в інше місце – місто Котарськ. Перевтілювався у підлітка. І опинився перед дітьми, такими замурзаними, як шмаровози. Бо були вони усі покриті чорним пилом, як і дерева, кущі та трава навкруги.

Виявляється це були юні котарці, які за мізерну гривневу платню, щоб якось прожити, змушені були допомагати батькам. Вручну довбати вугілля у так званій копанці-норі. А потім лантухами ще і витягувати його на повехню. У підземеллі тісно, тому працюють і діти. «А все тому, що, після того, як у місті закрили всі вугільні шахти, колишні гірники залишилися без роботи і заробітної платні. Тому і взялися заробляти собі на хліб і до нього ось таким промислом». До того ж нелегальним.

Але і ця важка праця не обійшлася без «головного хазяїна», такого собі Бацили, який «підім'яв під себе» усі тутешні нори. Але ж і на вовка буває промовка. Отож, не сподобалося це все Василеві і вирішив він провчити цього глитая. Та так, щоб Бацила запам'ятав на все життя. І допоміг йому в цій справі... Шубін. Це привид, який сновигає темними вугільними штольнями в шахтах (є така легенда в шахтарському краї).

Тільки не справжній Шубін. А перевдягнений у нього інопланетянин. Василь-Шубін таки добряче налякав цього глитая, посадивши його в кам'яний мішок. А потім ще і примусив довбати у норі вугілля. Так що, хоча Василь і прибулець, однак почуття справедливості в нього цілком земне, тобто таке, яке має бути в чесної, совісної, вихованої людини.

Хоча інопланетний «вугледобувач» таки зустрівся в підземеллі зі справжнім Шубіним – бородатим сивим дідуганом. Під час зустрічі Василь встиг лише помітити хутряну шапку і шубу усю в латках. І все. Кулею вилетів із підземелля покинутої шахти. Але не з власної волі. Це все вона. Тобто захисна система «Зося». Уздрівши справжнього володаря підземелля Шубіна, перелякана «Зося» перенесла Василя аж у Котецьк.

І коли інопланетний гість добре виспався, йому, нарешті, «розвиднілося». І він вирішив, щоб заявити про себе, відвідати владні кабінети. Але йому знову не поталанило. Почалося з того, що Василь, перевтілюючись у ділового чоловіка, навіть з папкою під пахвою, звернувся до секретарки муркаїнською мовою. Та його обляла. Бо, бачте, у Котецьку не спілкуються державною мовою, а котецькою. Навіть охорону викликала. А далі розпочалося таке, про що краще самому прочитати на сторінках твору. Хоча часом у голові Василя таки виникала спокуслива думка – не контактувати з місцевими аборигенами. Та він

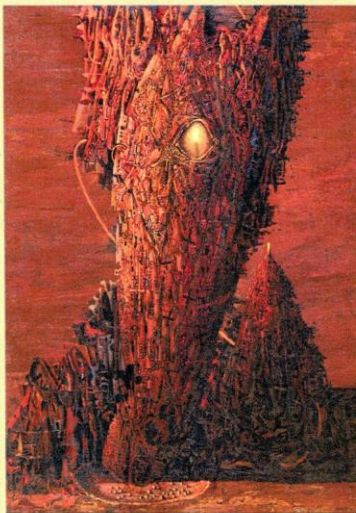
«опирався цим сумнівам, як тільки міг. Адже гріх було би, опинившись у цьому глухому закутку Всесвіту, не заприятелювати із майже єдиними тут розумними представниками тутешніх форм життя. Тим більш, що попри всі згадані моменти, землепланетяни в цілому мають до біса привабливих і симпатичних рис. Безперечно, з них ще будуть люди. А те, що вони зараз коять легко можна списати на юний вік тутешньої цивілізації». А коли ти, юний друже, закінчиш ознайомлення з повістю, то переконаєшся, як П. В. Куц уміє весело, оптимістично та водночас правдиво розповісти про смішні і сумні речі та події, що відбуваються в нашому сьгоднішньому житті.

Для того, щоб побувати в минулих епохах, чи у майбутньому, зовсім не обов'язково мати машину часу. Потрібен лише його величність випадок. Наприклад, такий, який стався з головним героєм повісті П. В. Куца **«Метеорит» (мал. М. Капусти. – Донецьк, 2012. – С. 3-175.)**.

На березі річки біля нього раптом щось просвистіло в повітрі і гепнуло неподалік у траву. Це був, на думку хлопця, справжній метеорит. Зовсім випадково виявилось, що той камінець, при бажанні власника, міг перенести його в інший час.

Отож, якщо ти читатимеш цю повість, то разом з її героями, твоїми ровесниками, зможеш спершу поповнити свої знання про праліси та динозаврів крейдяної епохи. Хоча прогуляться, як на екскурсії не поталанить. Бо довелося хлопцям, героям книжки, з космічною швидкістю тікати від здорового тиранозавра, а потім ще і від «хвостатих» космічних прибульців, які приземлилися на ту ж територію і в той же час. Однак, це друзів не злякало. І наступну подорож вони замовили метеоритові у первіснообщинну епоху. Там також зуміли наколородити. Привчали первісних людей до майбутніх надбань людства. А саме: вчили запалювати сірники, щоб розвести вогонь, грати м'ячем у футбол, робити металъну установку у вигляді велетенської рогатки (бо зроблена вона була із стовбура дерева з двома товстими гілками). А на стіні печери хлопці побачили зображення НЛО,

Павло КУЩ

МЕТЕОРИТ

«отого самого, схожого на чоловічий капелюх, який вони бачили в цих місцях ще в крейдяному періоді».

Потім друзі помандрували до скіфів. Там вони ознайомилися з побутом кочівників, немало здивували їх велосипедом та мопедом, на яких гасали степом. Але ж були і самі здивовані, коли на скіфській вазі побачили чітке зображення ... отого капелюхоподібного НЛО. Усе це неспроста, вирішили друзі. Згодом знову гайнули, уже в 12 століття. І відразу наштовхнулися на небезпеку – загін монголо-татар. Завдяки винахідливості та кмітливості, хлопцям вдалося втекти від ворогів. А потім ще й допомагали у фортеці готуватися до оборони, безбожно прибріхуючи стародавнім українцям про свої перипетії з ворогами в степу. А ще пригощали тамтешніх хлопчаків печеною картоплею, що з'явилася у вжитку лише в 19 столітті. Незабаром проїхалися на тракторі в табір монголо-татар. «Можна тільки уявити, що пережили загарбники, зіштовхнувшись із цим металевим гуркітливим монстром». До того ж, раптом він почав підійматися в повітря, немов «це не звичайнісінький бульдозер, а літак з вертикальним зльотом». Знову НЛО? Його переслідування хлопцям уже в печінках сиділо.

І друзі, уже за звичкою, дременули в сьогодення. Порадившись, вирішили відправити Юрка, як кращого «козакознавця» в 17 століття на Запорізьку Січ, щоб він там поспостерігав за прибульцями, якщо вони там також з'являться. І не помилилися, бо Юрко на Січі розвернув дуже активну діяльність. Разом із козаками збудував першу на Дніпрі гідроелектростанцію, заснував газету «Січові вісті». Але найбільше йому вдалось проведення конкурсу-огляду стрийової пісні. «Захід удався на славу! Треба було бачити й чути як гарцювали коні з вершниками і як завзято марширували піші козаки, виспівуючи «їхали козаки!», «Червону руту», «Що ж то було? Мабуть, НЛО!». А пісня «Розпрягайте, хлопці коней» вмить стала шлягером і хітом сезону». З'явилися і прибульці, які через Юрка передали послання хлопцям.

Та друзі більше уже не «вешталися минулим». Бо опинилися в майбутньому. А про те, як усе це сталося і що там відбувалося, автор захоплююче розповідає в кінці твору. Письменник подає в тексті багато фактів з історії, ботаніки, майстерно перемежовуючи пригоди героїв у минулих епохах з сьогоденням.

Обидві повісті прикрашено веселими, задеркуватими малюнками художника Миколи Миколайовича Капусти.

Найцікавіші, найвеселіші, найзагадковіші літні канікули, звичайно ж, у селі. Особливо, коли воно має назву Нове. Тут і густий ліс, і свіже повітря, і зрозуміло, ставок. Звичайнісіньке скромне водоймище, довкола якого віднедавна стали коїтись дивні речі. Точніше, аномальні. Наприклад, дід Носенко, який дуже любив розповідати усілякі рибальські побрехеньки, раптом онімів. «Причому сталося це після того, як балакучий дідуган побачив у ставку щось досі невідоме науці. Носенко божився, що зі ставка випірнув і

злетів у небо НЛО». А місцеві хлопчачки про щось таке здогадувалися. Бо вони все знають – що «робиться на землі, під землею і поза хмарами». Та ще й хочуть використати цю інформацію в громадських інтересах. Адже в них виникла хороша ідея – «вигадати невідому ні науці, ні [хлопцям] істоту, яка буцімто тут водиться, а потім її зображенням прикрасити герб села».

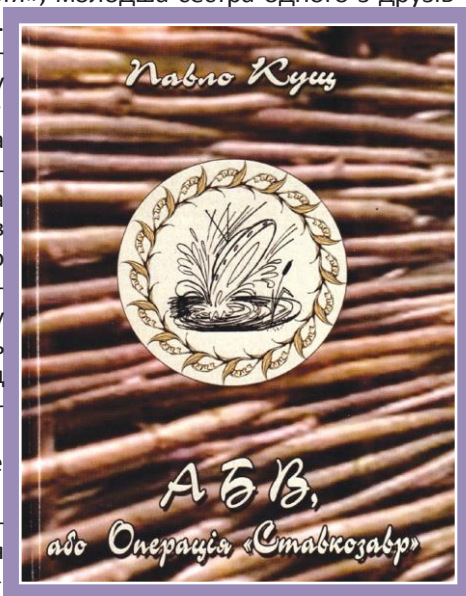
А тут, дивись, і вигадувати нічого не потрібно. Бо про усе це уже написав письменник-гуморист Павло Вікторович Куц у книжці **«А Б В, або Операція «Ставкозавр» (худож. М. Капуста. – Донецьк: Журн. «Донбас», 2014. – 267 с.: іл.)**. Саме за це видання П. В. Куцєві було присвоєно звання лауреата премії імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва 2015 року.

Ставкозавр має жити у ставку, як Нессі в шотландському озері Лох-Нес. А, оскільки, в сільському ставку така тварина не живе, значить це має бути що? Правильно, невелика видумка, хлопчача таємниця. Яку, як це частенько буває, підслухало «ходяче напастя», молодша сестра одного з друзів – Олька, на прізвисько Жуйка-Ойка.

Тому, що з ранку до вечора ремигає, немов корова, жувальну гумку і кожне речення починає з вигуку «Ой!». Те ж саме вихопилося з рота Толька й Ванька, коли вони побачили істоту, яка їм трапилася на очі на березі ставка. Бо було це троє голів на довгих шиях, що росли з «одного тіла з хвостом, трохи схожим на крокодилячий». І було в ньому «потроху усього, що водиться у ставку. Щось від жаби, трохи від ящірки, дещо від вужа, луска – від риби, шия та ласті – від гуски». А пазурі – від курки. «Словом, гібрид із гібридів, яких ще треба з собаками пошукати».

Отак з'явився місцевий ставкозавр. Присвоїли йому друзі ім'я А Б В – за кількістю голів зліва направо. А скорочено – Ставік. Саме з його народженням, чи то пак з'явою (бо ж він вилупився з яйця, величиною як собача будка), почалися в Новому відбуватися ті дивні, майже загадкові події. З'явилися невідомі істоти, які можуть набувати якого завгодно вигляду. То вони дачники, то хлоп'ячі приятелі. А одного разу один із них навіть обернувся дільничим міліціонером Цацком. У тих істот раптом зникають голови, вони хитаються, мов привиди і в результаті того похитування кудись пропадають друзі героїв книжки.

А мають ті істоти недобру мету – викрасти малого триголовця А Б В. Хоча не такий уже він і малий. З ним у друзів одразу виникли проблеми.

А Б В швидко росте. За ніч збільшується вдвічі. Отож сховати його не просто. А робити це обов'язково потрібно. Бо ще і теперішні скоробагатки можуть викрасти Ставіка і припнути його у себе вдома як сторожового пса. На горе Ойки, бо «воно ж іще дитина». Та і годувати його чимось потрібно – в усі три голови. Хоча вони в нього недаремно три. Бо виявився він утричі розумнішим за кожну одну свою голову. Тож Ставік швидко зрозумів, хто є хто і став допомагати хлопцям. Правда, в незвичайний спосіб. Щоб знешкодити тих ворожих істот, він силою свого погляду змушував їх шалено, мов дзиґа крутитися. І в результаті, з тих трьох чоловіків поставав один бридкий дракон, який, до того ж, відразу безслідно зникав. Та виявилось, що А Б В ще і на таке здатний. Він уміє говорити українською мовою, чудово імітує голоси та інтонації односельчан, в правно літає.

Однак, шила в мішку не сховаєш. І про триголовця пішов погослос. Навіть, науковці-аномальники приїхали, щоб розібратися в цьому питанні. І, зрозуміло, взяли собі помічниками найбільш обізнаних жителів села – наших книжкових героїв Ванька, Толька і компанію.

А далі на сторінках книжки з'являються нові персонажі та території – цап Депутат, родич Ставіка, триголовий, здоровенний як «Боїнг» дракон, водолази, Бердинський трикутник тощо. І нові пригоди – транспортування в просторі і часі, зворушливе прощання із А Б В, який повертається у свій, паралельний нашому світ, телепатія, стирання з пам'яті майже усіх дійових осіб книжки подій, пов'язаних з операцією «Ставкозавр». А, отже, відсутність герба села із зображенням А Б В. І очікування нових карколомних пригод у майбутніх книжках письменника. Цю повість також ілюстровано малюнками Миколи Миколайовича Капусти.

У всіх творах письменника розповідь ведеться від першої особи. Це твій ровесник, юний друже. Який, як і ти, ходить у школу. А ще полюбляє різні пригоди та мандри. Часом потрапляє в халепу. Однак завжди вміє викрутитися із скрутного становища. А все тому, що любить читати книжки і тому всього багато знає. Усі свої улюблені твори він, навіть, виставив на окрему полицю, час від часу їх перечитуючи. Хлопець також веде щоденник, і описує все, що відбувається з ним та навкруг нього. До того ж, це саме завдяки йому ми змогли дізнатися про пригоди кота Василініамінофентія в країні Муркаїні. Бо його нявмуари було написано такими диво-каракулями (очевидно, хвостом), над якими хлопчина всю осінь просидів. І йому таки «вдалося розібрати й переписати начисто все до останньої крапки. Ну, між нами кажучи, не все, а майже все. Дещо таки довелося трохи вигадати. Аякже. Без цього, спитайте в першого-ліпшого письменника, ніяк не можна».

Не обійшлося без таких вигадок і в книжках Павла Вікторовича Куца, про які ми тобі розповіли. Так, що, якщо ти прочитаєш книжки письменника, а також ті, які він згадує в своїх творах, то переконаєшся, що книжки – це велика сила і джерело знань А читання – це неповторне задоволення для душі і розуму.

СПИСОК ТВОРІВ ПИСЬМЕННИКА

А Б В, або Операція «Ставкозавр» / П. Куц; мал.. М. Капусти. – Донецьк: Нац. спілка письменників України; журн. «Донбас», 2014. – 267 с.: іл.

Далі буде... / П. Куц; мал.. М. М. Капусти. – Луганськ : Книжк. світ, 1999. – 76 с., : іл..

Ревин хутір, або Звичайнісінькі пригоди на берегах Кільтичії: гуморист. повість / П. Куц; мал. М. М. Капусти. – Донецьк: Ваш імідж, 2004. – 91 С.: іл..

Кото-Вася / П. Куц; іл. В. Шевченко. – Київ: Зелений Пес: Гамазин, 2007. – 238 с.: іл.– (Для тих, хто не любить читати).

Метеорит / П. Куц; худож. М. Капуста // Метеорит / П. Куц. – Донецьк, 2012. – С. 3-175.

Нявмуа-р-р-р-р-р-р-ри, або На третій від Сонця / П. Куц; мал. М. Капусти // Метеорит / П. Куц. – Донецьк, 2012. – С. 176-298.

Снігова дитина / П. Куц // Дніпро. –2010. – № 1. – С. 176-298.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Той симпатичний час, куди вже ніколи не буде вороття.....	4
Пригоди, мандри та фантастика.....	13
Список творів письменника.....	21

ДЛЯ НОТАТОК

Письменник-гуморист Павло Куш та його веселі книжки для дітей.

Бібліографічна пам'ятка для читачів 9-12 років.

Автор-укладач Н. О. Гаждан
Літературний редактор В. Я. Полисаєва
Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак
Підписано до друку 11.05.2016 р.
Зам. № 9. Тираж 100 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

НБУ для дітей

вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190

Тел/факс. 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91

<http://www.chl.kiev.ua>

mail: library@chl.kiev.ua